

Asia: VN/34927/2022

Lausuntopyyntö VNa maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun VNan muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö ehdotuksesta valtioneuvoston asetukseksi maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö ehdottaa, että luonnonmarjojen kerääjät saatetaan kausityölain piiriin, jolloin järjestely on tarkemmin laissa säännelty ja kerääjien oikeusasema selkiytyy entisestään. Tämä ehdotetaan tehtäväksi saattamalla luonnonmarjojen kerääjät kausityölain soveltamisalaan lisäämällä toimialan kausityöasetuksen luetteloon kausiluonteisista töistä.

Luonnontuotteiden keruun ottaminen kausityölain piiriin tarkoittaisi sitä, että yrityksen ja kerääjän on järjestettävä suhteensa työsopimuslain mukaiseksi työsuhteeksi, jotta oleskeluoikeus kausityön perusteella voidaan myöntää. Oikeussuhteen järjestäminen työsopimussuhteeksi tarkoittaisi kerääjälle, että häneen sovellettaisi niitä lukuisia lakeja, jotka on säädetty työntekijän turvaksi. Näistä tärkeimpiä ovat työsopimuslaki, työaikalaki ja työturvallisuuslaki. Työsopimussuhteessa tapahtuvaan luonnontuotteiden keräämisen tulisi sovellettavaksi Maaseutuelinkeinojen yleissitova työehtosopimus.

SAK on pitkään ja toistuvasti esittänyt huolensa siitä, että luonnontuotteiden kerääjien ei ole katsottu olevan työsuhteessa, vaan toimivan eräänlaisina yrittäjinä omalla liiketoimintavastuullaan, ja siksi heidän oikeudellinen asemansa on lainsäädännön näkökulmasta pitkälti sääntelemätön. Ulkomaalaisia poimijoita on mittaavasti käytetty hyväksi ja he ovat joutuneet jopa ihmiskaupan uhreiksi. Thaimaan viranomaiset ovat jo usean satokauden aikana vaatineet, että keräämisen tulisi tapahtua työsuhteessa.

SAK kannattaa ministeriön ehdotusta, joka tekisi luonnontuotteiden keräämisestä työsuhteista. Tämä takaisi poimijoiden pääsyn työsuhteita sääntelevien lakien piiriin ja vähentäisi riskiä joutua hyväksikäytön uhriksi. Työsuhteisuus yksin ei luonnollisesti poistaisi hyväksikäytön mahdollisuutta, mutta ainakin työsuojeluviranomaisten valvonta helpottuisi.

Ministeriön ehdotuksessa herättää hämmästyksiä, että marjalakia ei tässä yhteydessä esitetä kumottavaksi eli se jää edelleen voimaan. Jatkossa sitä sovellettaisiin Suomessa muulla kuin kausityöhön oikeuttavalla oleskeluluvalla oleskeleviin ulkomaalaisiin, jotka haluavat lisäänsioita keräämällä ja myymällä luonnonmarjoja yrityksille muussa oikeussuhteessa kuin työsuhteessa.

SAK ei kannata tätä lisäystä, koska se mahdollista edelleen haavoittuvassa asemassa olevien ulkomaalaisten hyväksikäyttöä ja luo lainsäädäntöön eräänlaisen harmaan vyöhykkeen.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Vanhala Laura

SAK ry - Eve Kyntäjä, Maahanmuutto- ja työllisyyspolitiikan asiantuntija,
eve.kyntaja@sak.fi